

letne predmete, ovratnike, manšete, je zglasil trgovino z mešanim blagom in je dobil tudi takšen obrtni list.

2.) Neki trgovec je imel obrtni list za trgovino s pozamentirskim in modnim blagom in ker je začel tudi klobuke prodajati, zglasil je trgovino z mešanim blagom. Sedaj ima obrtni list, glaseč se na trgovino z mešanim blagom, dočim se trgovsko sodno protokolovana firma še vedno glasi na trgovino s pozamentirskim in modnim blagom.

3.) Neki trgovec je imel obrtni list za trgovino z galanterijskim, norimberškim in drobnim blagom ter deželne izdelke. Ker je poleg s temi, tržil še z nekaterimi drugimi predmeti, je dobil obrtni list za trgovino z mešanim blagom, dočim se trgovsko sodno protokolovana firma glasi na predmete, označene v starem obrtnem listu.

4.) Neki trgovec je trgovsko-sodno protokolovan za trgovino s specerijskim blagom, železom in moko, njegov obrtni list se pa glasi na trgovino z mešanim blagom, četudi trži le s predmeti, označenimi v firmi.

Pravo štetje v smislu navodila o opravljanju obrtnih katastrov (ukaz ministerstev za trgovino, za notranje stvari in za finance z dne 18. julija 1835, št. 39628) je torej nemogoče. Trgovci z mešanim blagom so bili prej samo na deželi in ne v deželnem stolnem mestu in ti so tržili z naslednjimi predmeti: Kolonijalno in specerijsko blago, južno sadje, olje in maščoba, ribe in ribji izdelki, deželni in mlinski izdelki, sadje in semena, kemiške pomočne tvarine in rudniški pridelki, smola in kemiški izdelki, barveni les, prstene in kemiške barve, sveče, milo, perilni preparati, pijača in opojne tekočine, konsumni predmeti in delikatese, netilno blago, fabrikati in obrtni izdelki; železo in kovina ter blago iz teh, blago iz lesa, kostij, stekla, kamna, gline, porcelana, kavčuke, gumija, voska, slame in ličja, sedlarsko, vrvarsko, ščetarsko, kleparsko, iglarsko, drobno norimberško igralno in berhtesgadensko blago, volna, platnena in bombažasto in pozamentirsko blago, svila, svileno, belo in pleteno blago, trakovi, modri in platnarski izdelki, lišp. Četudi trgovec z mešanim blagom na deželi nima vseh teh predmetov, ima vendar vse one, katere more po krajevnih razmerah razpečati, t. j.: specerijsko in kolonijalno blago, južno sadje, olje, deželne in mlinske izdelke, semena, sveče, milo, pijače, in opojne pijače, netilno blago, železokovine in blago iz teh, blago iz lesa, kostij, stekla porcelana, sedlarsko, vrvarsko, ščetarsko, skleparsko, iglarsko, drobno, norimberško blago, trakove, krojno in manufakturno blago.

(Dalje sledi.)

Kmetijstvo.

Občni zbor c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Dne 8. julija t. l. imela je c. kr. kmetijska družba kranjska v dvorani stalega strelišča v Ljubljani svoj občni zbor, katerega so se udeležile skoraj vse podružnice po svojih zastopnikih. Deželno vlado zastopal je deželne vlade tajnik dr. pl. Cron, deželni odbor deželni glavar Detela, mestni magistrat pa magistratni svetnik Vončina. Predsednik družbe, cesarski svetnik Murnik, otvoril je zborovanje s primernim nagovorom ter se s

toplimi besedami spominjal umrlega podpredsednika družbe, grajščaka J. F. Seuniga, ki je dolgo vrsto let deloval marljivo in uspešno v korist kmetijske družbe. Gospod predsednik spominjal se je tudi presvitlega cesarja kot mogočnega pospeševalca kmetijstva, kateremu so navzoči navdušeno trikrat zaklicali „Slava!“

Po običajnih ogovorih zastopnikov raznih oblastij poročal je družbin ravnatelj Pirc obširno in inštruktivno o delovanju glavnega odbora v pretečenem letu. L. 1896. je družbi pristopilo 443 novih pravih udov, tako, da je imela koncem leta 17 častnih, 9 dopisujočih in 3543 pravih udov. Vseh podružnic je sedaj 84. Še pred desetimi leti imela je družba komaj 826 članov, ob času letošnjega občnega zbora pa blizu 3800. Tudi denarni promet, ki je znašal 1887. leta 14.436 gld., dospel je lani do znatne svote 139.177 gld. Večina sklepov lanskega občnega zbora se je rešila ugodno v zmislu priporočevalcev. Razven rednega občnega zbora je imela družba dne 15. oktobra lani izreden občni zbor v Novem mestu, in sicer v ta namen, da bi se natančno presodile razmere kranjskega vinstva. Posledica tega izrednega zbora je bil tudi sklep, naj se ustanovi, bodisi v Ljubljani, bodisi v Novem mestu, vinarski odsek kot poseben odsek kmetijske družbe. Družbina podkovska šola je bila tudi lani dobro obiskana in so vsi učenci z dobrim uspehom napravili tudi izpit iz ogledovanja mesa in živine. Starejših kovačev, ki niso hodili v šolo, se je oglašilo k skušnji 17; večina njih je bila s Kranjskega, nekateri s Štajerskega, Koroškega in Primorskega. Iz družbine drevesnice na Poljanah v Ljubljani, katera je bila ustanovljena leta 1885. ter pozneje večkrat povečana po najetih prostorih, se je lanskega leta oddalo kakih 15.000 visokodebelnih drevesec. Glede sadnih vrst se strogo gleda na to, da se pomnožujejo le take vrste, kakoršne se po izkušnji morejo priporočati za našo deželo. Zadnji čas se tudi bolj skrbi za vzgojo češpelj, ki so po nekaterih krajih zelo važne. Gospodarski uspehi na uzornem dvorcu na Viču so bili jako ugodni; redilo se je 15 glav živine na posestvu, obsežnem le 22 oralov; to je bilo mogoče le z jako intenzivnim gospodarstvom, čegar glavni namen je bilo pridelovanje krme. Ribje vališče in vzgajališče na Studencu se je razširilo s tem, da se je zgradila čuvarnica. Zavod uspeval je izborno pod vodstvom prof. Franketa ter je vseskozi zadoščal gospodarskim zahtevam. Družbinega uradnega glasila „Kmetovalec“ tiskalo se je blizu 5000 izvodov. Poleg izvršitve sklepov lanskega občnega zbora in vodstva družbinih zavodov in podjetij je glavni odbor, oziroma predsedništvo in tajništvo, oskrboval vsa tekoča opravila družbina ter pospeševal po močeh domače kmetijstvo. Kmetijsko rastlinstvo je glavni odbor pospeševal s tem, da je udom naračal dobrega semena; oddal je 11.100 kg originalnega ruskega lanenega semena, 7842 kg deteljnega semena in 29 904 kg raznih drugih semen. Posebno dobri so bili to leto družbini uspehi pri uvažanju in porabi umetnih gnojil; porabilo se jih je lani 30 vagonov, in sicer so

jih naročali skoraj izključno kmetijski posestniki. V tem letu je družba pričela tudi s posredovanjem nakupa umetnih gnojil za vinograde, in se mora uspeh imenovati ugoden. Vinstvo je družba pospeševala s tem, da je posredovala dobavo zanesljivo dobre in cene modre galice, katere je naročila 60.000 kg ter jo oddala po znižani ceni. Po znižani ceni je družba oddajala tudi trtne škropilnice, nekaj pa jih je tudi podarila. Sadjarstvo je družba krepko podpirala, isto tako tudi govedorejo s tem, da je oddajala čistokrvne bike plemenjake ter je prirejala premovanja. Z državno podporo je družba nakupila in lani oddala živinorejcem za polovico kupne cene 11 čistokrvnih bikov-plemenjakov muricodolske, 6 belanske in 9 simodolske pasme. Za tekoče leto je družba nakupila 10 bikov simodolske pasme ter jih postavila v družbin uzorni dvorec na Viču. Nadalje je družba oddajala po znižani ceni ovne bergamaške pasme in prašičke velike, bele angleške pasme. Tudi glede razširjanja kmetijskih strojev je glavni odbor uspešno deloval vsled deželne podpore. Nakupilo se je podružnicam v skupno porabo več škropilnic zoper peronosporo, žitnih čistilnikov, travniških bran itd. Tudi kmetijski pouk se je podpiral, kolikor le mogoče. Občni zbor vzel je tajnikovo poročilo z dobro-klici v znanje ter izrekel toplo zahvalo vsem faktorjem, ki so družbo v njenem delovanju podpirali.

O računskem sklepu in bilanci poročal je odbornik J. Lenarčič. Aktivno družbino imenje znašalo je koncem lanskega leta 40.404 gld. in se je v primeri s prejšnjim letom povečalo za 1480 gld. Proračun za prihodnje leto izkazuje 14.400 gld. dohodkov in je upati, da bode mogoče pokriti vse stroške s proračunjenimi dohodki. Za podpredsednika je bil izvoljen posl. Fr. Povše, v odbor pa škofijski tajnik J. Šiška in dr. F. Romih.

O predlogih odborovih poročal je ravnatelj Pirc. Naš rojak, deželni veterinarski nadzornik na Hrvatskem, dr. Krištof, bil je imenovan častnim članom kmetijske družbe kranjske v priznanje njegovih zaslug za povzdigo naše živinoreje. Po njegovi intervenciji nakupila je hrvatska vlada na Kranjskem za 40.000 gld. plemenske živine in jo bode tudi v prihodnje pri nas nakupovala. Nadalje odobril je občni zbor premembo paragrafov 29. in 35. društvenih pravil, in tako podružnicam omogočil in olajšal lastno gospodarstvo, ter sklenil po nasvetu g. Povšeta odposlati prošnjo kmetijskemu ministerstvu, naj bi še za tekoče leto izposlovalo primeren kredit v svrhu brezobrestnih posojil onim vinogradnikom na Kranjskem, ki hočejo regenerirati svoje vinograde.

Potem sledila je dolga vrsta predlogov raznih podružnic, o katerih je bil živahen razgovor. Mej drugimi predlagala je podružnica Črni vrh, naj kmetijska družba stori primerne korake, da se nadomestni rezervniki ne bodo klicali k vajam ravno ob času, ko ima kmet doma največ dela, podružnica Šenčur pa je predlagala, naj se družba obrne do deželne vlade s prošnjo, da se uporaba stare mere in vage najstrožje prepove, oziroma skuša kolikor mogoče zabraniti. Oba predloga sta bila vzprejeta.

Ker je bil s tem dnevni red končan, zahvalil se je predsednik družbe, cesarski svetnik Murnik, navzočim za mnogobrojno udeležbo ter je potem ob 1. uri popoldne zaključil zborovanje z željo, naj bi današnji sklepi kolikor mogoče pospešili procvit našega kmetijstva.

Kmetijske raznoterosti.

Mlinarski kongres na Dunaji, ki se je vršil dne 4. t. m., je soglasno sprejel naslednjo resolucijo: Mlinarski shod pozivlje vlado, naj ne sklene z Ogersko carinske in trgovinske zveze, marveč naj mesto nje dožene mejcarinske pogodbo, ki omogočuje obema državam samostojno nadzorovati gospodarske koristi in zabranjuje, da bi bila Avstrija pod plaščem skupne carine še nadalje oškodovana v svojih koristih vsled agresivnega postopanja Ogerske. — Dobro in koristno bi že bilo, da se to izvrši, žal, da ni nič upanja.

Molža brejih krav. V sedmem in osmem mesecu brejosti je treba z molžo prenehati, ako mleko ne neha samo, kajti krava potrebuje sokove za mladiča. Časih se zgodi, da se vime kratko pred porodom tako napne, da je je treba nekoliko izmlesti, da ne pritisne kaka bolezen.

Proti mrčesu, zlasti stenice, priporoča se kot sredstvo galun. Žuželke izginejo takoj in se več ne povrnejo, ako pomazemo stene, postelje itd., kjer so se naselile, z vrelo raztopino galuna. Ako se stene in strop belijo in se apnu poprej doda nekoliko galuna, potem tudi muhe ne ostanejo v isti sobi. Uporaba galuna v teh slučajih zdravju prav nič ne škoduje.

Poučni in zabavni del.

O slovenskem posojilništvu.

Posojilnice po Slovenskem se čudovito hitro razvijajo. Ni še temu 3 leta, ko smo imeli še le kacic 60 posojilnic, zdaj jih imamo že 129, in sicer na Kranjskem 61, na Štajerskem 31, na Koroškem 19, na Primorskem 18. Res, da so nekatere le mali denarni zavodi, nekatere celo take vrste in v tako majhnih krajih, da se bodo težko kdaj lepo razvile; nasprotno so pa drugi čvrsti denarni inštituti, kateri ali že zdaj imponujejo, ali se bodo v kratkem času razvili, da bode veselje.

Osnovane so vse posojilnice po Slovenskem zelo po enakih ali sličnih načelih, največ po tistih, katere so prvotno priporočali slovenski domoljubje, t. j. principih, vzetih deloma iz Raiffeisenovih, deloma iz Schulze-Delitschevih navodov. Vendar je opazovati, da večina starejših posojilnic se je, vsaj v nekaterih točkah, držala bolj Schulze-Delitscha, dočim se je večina mlajših ravnala bolj po Raiffeisenovih priporočilih.

Od slovenskih posojilnic ni nobena več društvo, kakor so bile prvotno nekatere, na pr. Obrtno pomočno društvo v Ljubljani in Ljutomerska posojilnica, marveč so vse slovenske posojilnice registrovane za druge, katere so morale svoja pravila sestaviti v smislu zadruženega zakona z dne 9. aprila 1873.

Več novejših posojilnic, znabiti jih je kacic 30—40, imajo svoja pravila urejena tudi v smislu zakona z dne